

Samenvatting Wft Consumptief krediet

- +** Dit bestand bevat de samenvattingen per hoofdstuk over het boek Wft Consumptief krediet.
- +** Dit bestand is geldig in de periode april 2020-april 2021.
- +** Dit bestand bestaat uit 6 hoofdstukken.

Hoofdstuk 1 De markt van consumptief krediet

Krediet is 'uitstel van betaling'.

Er zijn kredietproducten voor bedrijven en voor klanten.

- Een productief krediet wordt doorgaans verschaft als een bedrijf door te investeren de winst denkt te vergroten.
- Consumptief krediet is een lening die door klanten gebruikt wordt voor consumptieve doeleinden.

Consumptieve kredieten worden verstrekt in de vorm van goederenkrediet of geldkrediet.

Kredietnemers en kredietverstrekkers kunnen op 2 manieren een lening tot stand brengen:

1. Directe financiering: als overschot- en tekorthuishoudens elkaar vinden zonder tussenkomst van een financiële instelling en het samen eens worden over het verlenen van krediet.
2. Indirecte financiering: kredieten die worden verstrekt door financiële instellingen.

Kredietverstrekkers:

- Banken
- Verzekeraars
- Aanbieders van kaarkrediet
- Postorderbedrijven
- Financieringsmaatschappijen
- Banken van lening
- Overheid

Hieronder zijn de kredietverstrekkers verdeeld naar de vorm krediet die zij voornamelijk verstrekken:

Goederenkrediet	Geldkrediet
Financieringsmaatschappijen	Banken
Kaarkrediet	Verzekeraars
Postorderkrediet	Gemeentelijke Kredietbanken

De kredietverstrekkers leveren hun producten op verschillende manieren via 2 distributie-mogelijkheden:

- Directe distributie
  - Kantorennet
  - Direct writing
- Indirecte distributie
  - Professionele kredietbemiddelaar
  - Assurantietussenpersoon
  - Leverancier

Crowdfunding

Crowdfunding is een alternatieve manier van financieren. Er vindt geen tussenkomst plaats van een financieel dienstverlener. Vragers en aanbieder komen via een platform met elkaar in contact.

Vormen van crowdfunding

- Doneren
- Sponsoring
- Loan-based crowdfunding
- Equity-based crowdfun

Toezicht

Loan-based- en equity-based crowdfunding vallen onder toezicht van de AFM.

Afspraken tussen de AFM en de crowdfunding platforms

1. Crowdfunding investeerderstoets
2. Maximaal te investeren bedrag

Investeringsgrens:

Voor equity-based crowdfunding maximaal €40.000.

Voor loan-based crowdfunding maximaal €80.000.

Branche-organisaties zijn:

- VFN
- NVB
- NVF
- Adfiz

Hoofdstuk 2 Vormen van Consumptief krediet

Er zijn verschillende soorten rente:

- Geldmarktrente;
- Kapitaalmarktrente;
- Herfinancieringsrente;
- Wettelijke rente;
- Nominale rente;
- Effectieve rente.
- Jaarlijks Kosten Percentage

De bouwstenen van krediet zijn:

- Rente;
- Kreditsom;
- Maandlasten, termijnbedrag;
- Betalingstermijn, maandtermijn;
- Looptijd;
- Contractbedrag.

Kreditsom + rente over de gehele looptijd = totale prijs
of
 Maandelijks termijnbedrag x aantal termijnen = totale prijs

Totale prijs -/- kreditsom = totale kredietvergoeding

Kreditsom = (termijnbedrag / omrekenfactor) x 100

Kenmerken van een aflopend krediet zijn:

- De totale kreditsom is ineens beschikbaar bij de afsluiting van het krediet;
- De aflossing vindt plaats in vaste maandelijks termijnen;
- Een vast rentepercentage;
- Een vooraf vastgestelde looptijd.

Uitstaand saldo =
 kreditsom -/- reeds betaalde aflossingen

Er zijn 3 speciale aflossingsvarianten bij het aflopend krediet:

- uitgestelde termijnbetaling;
- aflossingsvrije lening;
- aflopend krediet met slottermijn.

Bij een aflopend krediet met slottermijn geldt:

Contractbedrag = totaal termijnbedragen + slottermijn

Geldkredietproducten met een aflopende kredietvorm:

- Persoonlijke lening (PL);
- Spaarkredietlening;
- Beleggingskrediet;
- Hypothecair krediet
- Flitskrediet;
- SVn Blijverslening.

Goederenkredieten met een aflopende kredietvorm:

- Koop op afbetaling
- Huurkoop

Kenmerken van een doorlopend krediet zijn:

- Limietbedrag;
- Het termijnbedrag is een percentage van de limiet of van het uitstaand saldo;
- Een variabel rentepercentage;
- Looptijd is variabel.

Onderscheid bij een doorlopend krediet op het gebied van looptijden:

- Maximumlooptijd;
- Theoretische looptijd.

Vast doorlopend krediet	Variabel doorlopend krediet
Termijnbedrag is een percentage van de limiet	Termijnbedrag is een percentage van het uitstaand saldo
Termijnbedrag blijft hetzelfde, behalve als de limiet wordt veranderd	Wisselend termijnbedrag
Veranderingen in de rente, vervolg-opnames en extra aflossingen hebben geen gevolg voor de hoogte van het termijnbedrag	Termijnbedrag verandert als gevolg van veranderingen in de rente, vervolg-opnames en extra aflossingen

Kredietproducten van doorlopende vorm:

- Standaardproduct doorlopend geldkrediet van banken;
- Creditcardkrediet;
- Postorderkrediet;
- Krediet op klantenkaarten;
- Krediethypotheek.

Kenmerken van een rekening-courant krediet zijn:

- Aan een bankrekening gekoppeld (daarom ook wel debetfaciliteit of salariskrediet genoemd);
- Geen vaste looptijd of termijnbedrag, wel een kredietlimiet;
- Geen vast aflossingsschema, maar eens in de zoveel tijd een positief saldo van de rekening;
- Variabele kredietvergoeding.

Productvormen van het rekening-courant krediet:

- Salariskrediet;
- Effectenkrediet;
- Overbruggingskrediet;
- Studentenlimiet.

Voorwaarden bij kredieten die de keuze kunnen beïnvloeden:

- Eventuele boeterente bij vervroegde aflossing;
- Kwijtschelding bij overlijden.

Kwijtscheldingsfaciliteiten als keuzevoorwaarde worden op verzoek van de AFM niet meer aangeboden. Losse verzekeringen die uitkeren bij overlijden, arbeidsongeschiktheid of werkloosheid (betalingsbeschermers) wel.

Hoofdstuk 3 Kredietadvisering

Bij een kredietadvies moet het door de AFM voorgeschreven adviestraject gevolgd worden:

- Inventarisatie
- Analyseren
- Adviseren
- Nazorg geven

Inventarisatie

De adviseur maakt gebruik van reeds bekende gegevens over de klant. Deze controleert hij en vult hij aan tijdens het inventarisatiegesprek. Met het totaal aan informatie kan hij het klantprofiel opstellen:

- Financiële positie
- Doelstellingen
- Risicobereidheid
- Kennis en ervaring

Aan de **risico's** die kleven aan het afsluiten van een krediet wordt specifiek aandacht besteed. Al tijdens de inventarisatie, waarin de adviseur bij de klant nagaat welke risico's in zijn situatie relevant zijn en hoe de klant zich daarbij voelt. Het gaat daarbij om de volgende risico's:

- Overkreditering, met bijvoorbeeld als oorzaken:
  - Overbesteding
  - Studieleningen
- Inkomensterugval
  - Arbeidsongeschiktheid
  - Werkloosheid
  - Scheiding
  - Overlijden
  - Risico's afdekken met betalingsbeschermer

Analyseren

Bij het analyseren van de gegevens legt de adviseur het klantprofiel vast en maakt hij een helder overzicht van de risico's. Ook schat hij de **haalbaarheid** in van het krediet dat de klant voor ogen heeft.

Adviseren

Vervolgens stelt de adviseur een kredietadvies op. Dat is bij consumptief krediet niet altijd even veelomvattend, al verdient een uitgebreid advies wel de voorkeur. Het schriftelijke deel van het advies kan zich beperken tot een **cijfermatige uitwerking** en het opsommen van productkenmerken, maar beter is een compleet adviesrapport. Dat bestaat uit:

- Voorblad
- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Voorwoord
- Inleiding
- Inhoudelijke onderdelen
- Afsluiting
- Bijlagen
- Bij een adviesrapport draait het niet alleen om de inhoud, maar ook om de presentatie. Een goed adviesrapport is:
  - Goed leesbaar
  - Klantvriendelijk
  - Aantrekkelijk

Nazorg

Bij nazorg gaat het om het correct beheren van een afgesloten krediet, en het doorvoeren van mutaties. Bij gewijzigde omstandigheden kan het goed zijn dat het klantprofiel aangepast moet worden.

Adviesgesprekken

Een adviseur voert veel gesprekken met klanten. Voor goede, klantvriendelijke en efficiënte gesprekken is een aantal vaardigheden van groot belang:

- Voorbereiding op het gesprek
- Verbaal communiceren:
  - Spreektempo;
  - Intonatie;
  - Volume;
  - Articulatie;
  - Non-woorden en aarzeltaal.
- Non-verbaal communiceren:
  - Lichaamshouding;
  - Manier van kijken;
  - De gebaren die iemand maakt.
- Stellen van de juiste vragen:
  - Luisteren
  - Samenvatten
  - Doorvragen
  - Open / gesloten vragen

Structuur van het **inventarisatiegesprek**:

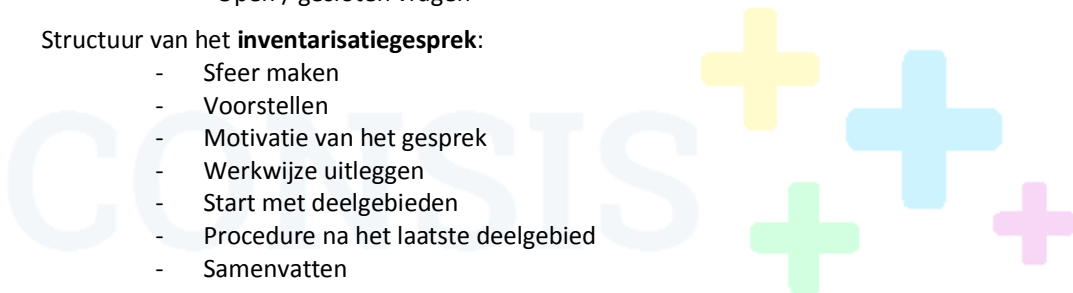
- Sfeer maken
- Voorstellen
- Motivatie van het gesprek
- Werkwijze uitleggen
- Start met deelgebieden
- Procedure na het laatste deelgebied
- Samenvatten

Structuur van het **adviesgesprek**

- Sfeer maken
- Terugkoppelen voorgaand gesprek
- Wijzigingen / veranderingen
- Werkwijze uitleggen
- Start met deelgebieden
- Prijspresentatie
- Afsluiten

Slecht nieuwsgesprek

- Korte introductie
- Klap uitdelen
- Emoties opvangen
- Eventuele argumenten toelichten
- Emoties opvangen
- Hoe verder?

Hoofdstuk 4 Aanvraag, beoordeling en zekerheden

De klant maakt een keuze op basis van:

- Rationele afwegingen:
  - De rentestand
  - De inflatie
  - De fiscale aspecten
- Emotionele afwegingen

Bij de aanvraag van een krediet worden op het aanvraagformulier de volgende gegevens ingevuld:

1. De persoonsgegevens
  - i. De identiteit
  - ii. De leeftijd en burgerlijke staat
2. De gegevens van het bestedingsdoel
  - i. De economische levensduur
3. De financiële gegevens
  - i. De financiële positie:
  - ii. Aflossingscapaciteit
  - iii. Inkomsten / nbi
  - iv. Bijtellingen en inhoudingen
  - v. Voorlopige teruggaaf
  - vi. Uitgaven
  - vii. Vaste en variabele lasten
4. De gegevens van het aangevraagde krediet

Beoordeling

Feitelijke aflossingscapaciteit = totaal bedrag aan maandelijkse inkomsten -/- vaste uitgaven

Nettobedrag x 13 / 12 = maandbedrag of nettobedrag x 1,0833

Netto besteedbaar inkomen = totale netto-inkomen -/- maandelijkse uitgaven

Bij de beoordeling van een aanvraag spelen de volgende beoordelingscriteria (acceptatienormen) een rol:

1. De kredietwaardigheid van de kredietvrager (ook toekomstige aflossingscapaciteit)
2. Het kredietverleden van de kredietvrager
3. Eventuele door de kredietvrager in te brengen zekerheden
4. Eventueel de persoonlijke indruk die de kredietverstrekker heeft van de krediet-vrager

Kredietverstrekkers maken doorgaans gebruik van credit-scoring-systemen. Verder is de kredietverstrekker wettelijk verplicht om de aanvraaggegevens te toetsen bij / aan:

- Bureau Krediet Registratie (BKR)
- Verificatie Informatie Systeem (VIS)
- Externe Verwijzings Applicatie (EVA)

Hiernaast dient de salarisstrook op echtheid gecontroleerd te worden.

In het Centraal Krediet Informatiesysteem (CKI) van het BKR worden kredieten vanaf €250 geregistreerd.

Het voorkomen van overkreditering is een belangrijke wettelijke verplichting van de kredietverstrekker. Om te voorkomen dat mensen de financiering voor de woning aanvullen met een consumptieve lening, is in de gedragscodes voor consumptief krediet bepaald dat de bank geen

krediet zal verlenen (mede) voor de aankoop van een woning, als daardoor de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen wordt overschreden (GHF).

Leencapaciteit volgens de VFN-Gedragscode:

$\text{Leennorm} = \text{Basisnorm} + 15\% \times (\text{netto inkomen} - / - \text{norm woonlast} - / - \text{basisnorm}) + \text{opslag}$

$\text{Aflossingscapaciteit (maximale maandlast)} = \text{netto maandinkomen} - / - \text{vaste lasten} - / - \text{leennorm}$

$\text{Leencapaciteit (maximaal krediet)} = \text{aflossingscapaciteit} \times 50$

Na acceptatie ontvangt de kredietvrager een kredietovereenkomst en na ondertekening hiervan het krediet. Een afwijzing van een aanvraag wordt doorgaans schriftelijk gemotiveerd door de kredietverstrekker.

Fiscale aspecten

Wanneer iemand over vermogen beschikt kan hij dit gebruiken voor een grote uitgave of kan hij een krediet afsluiten. Hij dient dan de nettolasten van het krediet af te zetten tegen de inkomsten op zijn vermogen (rentevergoeding) die hij misloopt als hij zijn vermogen voor de uitgave aanwendt. Het belastingvoordeel kan hierbij een doorslaggevende rol spelen.

$\text{netto lasten} = \text{brutolasten} - / - \text{belastingvoordeel}$

Zekerheden

Een lening waar geen zekerheid tegenover staat heet een blanco lening.

De zekerheidsrechten kunnen als volgt worden verdeeld:

1. Persoonlijke zekerheden	-> Borgstelling -> Garantie -> Hoofdelijke aansprakelijkheid
2. Zakelijke zekerheden	-> Pandrecht -> Hypotheekrecht
3. Oneigenlijke zekerheden	-> Eigendomsvoorbehoud -> Moraliteitsverklaringen

Hoofdstuk 5 Kredietbeheer

In het administratief systeem wordt een kredietdossier (en soms een zekerheden-dossier) aangelegd.

Met een klacht kan de klant terecht bij de kredietverstrekker zelf, het KiFiD en uiteindelijk de rechter.

Kredietbeheer bestaat uit:

- Actief kredietbeheer: de kredietverstrekker houdt zijn cliënten op de hoogte van alle informatie met betrekking tot hun kredieten. Dit kan tevens tot cross-selling leiden.
- Preventief kredietbeheer: de kredietverstrekker probeert eventuele financiële problemen van zijn cliënten op tijd te signaleren.
- Zekerhedenbeheer: de kredietverstrekker houdt in de gaten dat de zekerheden in een redelijke verhouding blijven tot de openstaande schuld.
- Bijzonder beheer: de kredietverstrekker probeert bij grote betalingsachterstanden betaling van de schuld door de kredietnemer te realiseren.

Er kunnen wijzigingen ontstaan in de gezinssituatie en in de inkomenssituatie van de kredietnemer, bijvoorbeeld bij:

- Echtscheiding
  - Echtscheidingsconvenant / -vonnis
  - Gemeenschapsschulden
- Overlijden
- Arbeidsongeschiktheid
- Werkloosheid

Mogelijke oplossingen voor (toekomstige) betalingsachterstanden:

- Uitstel van betaling
- Voorwaarden voor vervolgonames
  - Blokkeernorm
  - Permanente opnamerestrictie
- Looptijdverlenging
- Vrijwillige looninhouding
- Oversluiten
- Vervroegde aflossing (alleen bij aflopend krediet)
- Zekerhedenbeheer
- Actualisatie bij Lock Up-situaties

Stappen bij achterstalligheid:

1. Aanmaning
2. 2^e aanmaning
3. In gebreke stelling
4. Vertragsrente (overdracht aan incassobureau)
5. Vervroegd opeisen

Bij doorlopend en r-c krediet: verschuldigde kredietvergoeding wordt geïncasseerd in de vorm van een vervolgoname.

Bijzonder beheer:

- Beslaglegging
  - Deurwaarder
  - Derdenbeslag
  - Loonbeslag (boven beslagvrije voet)
- Uitwinning van zekerheden
  - Evt. Verzoek om afgifte
  - Ontbinding kredietovereenkomst
  - Pas mogelijk na 2 maanden betalingsachterstand

- Niet meer mogelijk na aflossing van 3/4 van de kredietsom (aflopend krediet)
- Niet meer mogelijk na aflossing van een bedrag gelijk aan de prijs van het pand minus de aanbetaling (doorlopend krediet)

Surseance (uitstel van betaling van schulden toegekend door rechtbank)

- Wordt aangevraagd door kredietnemer
- Rechtbank wijst bewindvoerder(s) en rechter-commissaris aan
- Kredietverstrekker is separatist (bevoorrecht schuldeiser)
- Homologatie van akkoord

Failissement (toestand van iemand die niet in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen en op wiens vermogen daarom beslag ligt)

- Wordt aangevraagd door kredietnemer of kredietverstrekker(s)
- Rechtbank wijst curator en rechter-commissaris aan
- Kan eindigen door:
  - Homologatie
  - Vereffening
  - Opheffing wegens gebrek aan baten

Schuldhelpverlening is te verdelen in:

1. Schuldbemiddeling (betalingsregeling)
2. Schuldsanering (saneringskrediet)
en wordt vaak door GKB verleend

Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP)

- Bedoeld voor personen die met hun schuldeisers geen akkoord kunnen bereiken
- Bezittingen schuldeiser worden geliquideerd
- Verplichting van schuldeiser om (meestal 3 jaar, maximaal 5 jaar) zich in te spannen om geld voor schuldeisers te verzamelen
- Heeft geen invloed op pand- en hypotheekhouders en garantstellers, borgstellers of medeschuldenaars

Hoofdstuk 6 Wet- en regelgeving

Wet op het financieel toezicht (Wft)

Met de regels van het gedragstoezicht onder de Wet op het financieel toezicht (Wft) wordt beoogd de volgende doelstellingen te realiseren:

1. Bescherming van de klant
  - i. Cross-sectorale consistentie
  - ii. Distributieconsistentie
2. Een goede werking van de financiële markt en dus indirect bescherming van de belangen van financieel dienstverleners
3. Implementatie van Europese richtlijnen
  - i. Verkoop op afstand
  - ii. Cold calling

Zorgplicht

- Verplichte stappen in het adviestraject:
  - Klantprofiel
  - Adviesregel
  - Aangeven waarom een bepaald product is geadviseerd
- Aanvullende regels voor onafhankelijke adviseurs (objectieve analyse)
- Verplicht waarschuwen als advies niet wordt opgevolgd
- Geen advies: execution only

Transparantie

De informatie die de financiële dienstverlener verstrekt aan de klant moet:

- Juist,
- Begrijpelijk en
- Niet misleidend zijn.

Regelgeving reclame-uitingen:

De informatie die verplicht verstrekt moet worden:

- Jaarlijks Kosten Percentage (JKP)
- Verwijzing naar prospectus / financiële bijsluiter
- Extra informatie bij kortingen
- Wel of geen doorlopend krediet
- Zekerheden verplicht of niet
- De informatie die juist niet verstrekt mag worden:
  - Aansporingen tot snel handelen van klant
  - Periodes van kredietprocedures
  - Instaprentes, actietarieven en kortingen
  - Fiscale voordelen

Informatieverstrekking:

- Europese standaardinformatie

Er geldt een verlicht regime voor sommige kredietbemiddelaars, die wel aan de regels met betrekking tot transparantie moeten voldoen, maar niet aan de overige regels van de Wft.

Wet op het Consumentenkrediet (WCK)

- Is grotendeels opgegaan in de Wft en het Burgerlijk Wetboek
- Er zijn nog enkele regels gehandhaafd over schuldbemiddeling.

Een kredietovereenkomst is vernietigbaar (niet rechtsgeldig) als:

- De akte niet door alle betrokken partijen ondertekend is
- De kredietnemer geen kopie van het ondertekende contract heeft ontvangen
- De kredietovereenkomst niet voldoet aan de eisen van de wet
- Er niet aan de vormvoorschriften wordt voldaan

De overeenkomst is gedeeltelijk niet rechtsgeldig als er bepaalde nietigheden instaan met betrekking tot:

- Koppelverkoop
- Looncessie
- Kredietvergoeding verhogen
- Vervroegd opeisen

Richtlijn Consumentenkrediet (Consumer Credit Directive)

De Richtlijn Consumentenkrediet is ingevoerd met als doel dat klanten in Europa beter inzicht krijgen in de voor- en nadelen van het afsluiten van consumptieve kredieten in de verschillende Europese lidstaten. Bovendien krijgen de klanten in de hele Europese Unie hetzelfde beschermingsniveau op het gebied van leningen. Met de doorvoering van deze regels in Nederland zijn er nieuwe artikelen opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, en diverse artikelen in de Wft en het Bgfo zijn aangepast.

Colportagewet

Volgens de Colportagewet is kredietcolportage verboden en is afbetalingscolportage onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Bij een overeenkomst via colportage geldt een afkoelingsperiode van 8 dagen.